

ΣΤΗΝ ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΑ

ΔΔΑ ANNA ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Σ' εἶδα, παρθένα ἀσύγκριτη
Με τὴν περίσσια χάρι
Νὰ κρύβης μὴ σὸ μάτι σου
Μι' ἀχτίδα ἀφ' τὸ φρεγγάρι·

Σ' εἶδα, παρθένα, ὁλόκληρη,
Καὶ μέσα στὴ ψυχὴ μου,
Σὰ ράσουνα δική μου
Ἡ εἰκόνα σου θὰ ἔῃ.

Τὰ δεκοχτῶ Μαῖα-πριλα
Ποῦ σῶπλῃσαν τὸ σῶμα,
Ἀπόμει καὶ τὸν πόθο σου
Εὐώδιασαν σὸ στόμα.
Γι' αὐτὸ τὰ μῦθρα γίγνηκαν
Ὁ πλεὺ γαλάζιος ἤχος,
Κρῖνος λευκὸς ὁ στίχος,
Χρῶμα σκυρὸ ἢ γωιή.

Ἡ μητρικὴ πατρίδα μου
Σ' ἔχει ἐδῶ πέρα στείλει·
Τὸ πλεὺ γλυκὸ χαμόγελο
Σοῦ χάρισε σὰ χεῖλη·
Στὴν ὄψι σου ζωγράφει
Τὰ κάλλη της τὰ θεῖα
Καὶ μὴ κρυφὴ ἀρμονία
Σοῦ κλειοῦσε στὴ ψυχὴ.

Μιὰν ἀρμονία πρωτάκουστη
Ποῦ τὴ ψυχὴ ὁδηγᾷ
Ἐκεῖ ψηλὰ ποῦ φθάνουνε
Τ' ἀρώματα τοῦ Μᾶν,
Ἐκεῖ ψηλὰ ποῦ χαίρεται,
Ἐκεῖ ψηλὰ ποῦ μένει
Κάτι ποῦ ἐδῶ πεθαίνει
Καὶ μεσ' στὰ οὐράνια ἔῃ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΩΚΗΣ

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

I

ΠΟΤΕ σου δὲ μ' ἐννοιώσες κι' οὔτε τώρα
θὰ μὲ νοιώσῃς! Ἄν μέσα στὴ θλίψι σου
θλίψι γυναῖκας, ποῦ σὲ καθενὸς τὴ μα-
τιὰ καὶ τὰ λόγια νοιώθει τὴ φράσι «τὴν ἄφηνεν ὁ
ἄντρας της», — προσπαθῇς νὰ μαντέψῃς γιατί ἐγώ,
ποῦ τόσο σὲ λάτρευα, ἐγὼ ποῦ ζοῦσα μονάχα γιὰ
ένα σου χαμόγελο, γιὰ μιὰ σου μυχτιὰ, γιὰ ένα
μοναχό σου φιλή, ἐγὼ ποῦ στὰ πόδια σου ἔρριξα
μιὰ μέρα — ὅπως σὲ θυσιαστήριο — κάθε μου φι-
λοδοξία, κάθε μου πόνος, κάθε μου ὄνειρο, κι'
ὅλης τῆς καρδιάς μου τοὺς ἀμέτρητους θησαυ-
ροὺς, ἐγὼ ὁ πειὸ πιστὸς σου δοῦλος, ἐγὼ ὁ πειὸ
ἀφωσιωμένος σου σκλάβος, ἔφυγα μιὰ μέρα, γιὰ
νὰ μὴ γυρίσω πειὰ, ἀπὸ τὴ φωλίτσα, ποῦ ἐνό-
μισα γιὰ μιὰ στιγμή ποῦ εἶχα σκλαβώση γιὰ
πάντα τὴν εὐτυχία, ἂν προσπαθῇς νὰ τὸ μαντέ-
ψῃς ποῖός ξέρει καὶ τώρα, ποῦ θὰ διαβάσῃς αὐτὲς
τὲς λίγες γραμμές, ποῦ σὰν εἰκόνα πιστὴ θὰ σοῦ
παρουσιάσουν ὁλόγυμνη τὴν καρδιά μου, ποῖός

ξέρει, ἂν καὶ τώρα θὰ μὲ νοιώσῃς. Δὲν τὸ πι-
στεύω, ἀφοῦ ὡς τώρα δὲν μ' ἐννοιώσες. Σ' ἀγά-
πησα, τὸ θυμᾶσαι; Ἦτανε νύχτα βαθεῖα καὶ
στὸν οὐρανὸ τ' ἀστεράκια σκορποῦσαν τὸ γλυκὸ
τοὺς φῶς — σὰ μικρὰ καντηλάκια — καὶ φώτιζαν
καὶ τοὺς δύο μας. Εἴχαμεν τραβηχτῇ ἀπὸ τὸν
κόσμο κι' ἀκουμπισμένοι στὰ κάγκελα τοῦ μπαλ-
κονιοῦ, ἐνῶ στ' αὐτιά μας ἔφτανεν ὁ ἤχος τοῦ
πιάνου κι' ὁ θόρυβος τοῦ χοροῦ, δὲν λέγαμε λέξι,
σὰν νὰ φοβόμαστε νὰ ταράξουμε μὲ τὰ λόγια
μας τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας. Ἦσουν ὡμορφὴ —
καὶ πότε δὲν εἶσαι; μὲ τὸ κάτασπρὸ ἀπὸ κρέπ-
φιλὸ φορεματάκι σου, ποῦ ἄφηνεν ὁλόγυμνο τὸν
ἀγέλματένιο σου λαιμό, μὲ τὰ χρυσὰ σου μαλ-
λιά, ποῦ σὰ στέμμα — στέμμα ἀτίμητο — ἔστε-
καν ἀπάνου στ' ὠραῖο σου κεφαλάκι στολισμένο
μὲ δύο κατάμαυρα μάτια.

Σε κύτταζα γιὰ πολλὴν ὥρα σιωπηλός, ὡς
ποῦ τὰ μάτια σου στάθηκαν ἀπάνου στὰ δικά
μου καὶ τότες σοῦ εἶπα:

«Σ' ἀγαπῶ πολὺ, ὅπως κανεῖς στὸν κόσμο
ποτέ δὲν ἀγάπησε, ὅπως κανεῖς — ἴσως — ποτέ δὲ
θ' ἀγαπήσῃ! Σ' ἀγαπῶ καὶ ζηλεύω ὅχι κάθε
σου βλέμμα, ποῦ ἀδιάφορο σταματᾷ σὲ ἄλλου

μάτια, μὰ καὶ γιὰ κείνη ἀκόμα τὴ σκέψι σου, ὅταν πετᾷ σὲ κάτω ἄλλο, ποῦ νὰ μὴν εἶμαι γώ, ὅταν ἀκόμα σὲ σέρνει νὰ πῆς, πρὶν πλαγιασθῆς, τὴν προσευχὴν σου. Θέλω νάμαι γὼ ὁ Θεός σου, ἡ θρησκεία σου, ἡ ἐκκλησία σου, κ' ἡ μάνα σου ἀκόμα. Σὲ θέλω δική μου, μὰ δὲν ποθῶ τὸ σῶμά σου μονάχα, μὰ καὶ τοὺς πόθους, καὶ τὲς σκέψεις καὶ τὰ ὄνειρά σου. Ὅλα σὲ μὲ θέλω νὰ τρέχουν, ὅλα ἐμὲ θέλω νάχουν ἀντικείμενό τους. Μπορεῖς ἔτσι νὰ μ' ἀγαπήσης ;»

Κ' ἐκλινες τὸ χρυσὸ σου κεφαλάκι ἀπάνω στὸν ὠμό μου· τὰ ὀγρὰ ματάκια σου πλημμυρισμέν' ἀπὸ ἀγάπην ἀκούμπησαν ἀπάνου στὰ δικά μου κ' ἡ γλυκειά σου φωνὴ μισόσβυστη μοῦπε ναί ! Καὶ σὲ πίστεψα !

Μὰ ὄχι ! Οὔτε τότες μ' ἐννοίωσες, οὔτε τώρα θὰ μὲ νοιώσῃς !

II

Πόσο σ' ἀγαποῦσα ! Δὲν εἶν' ἔτσι ; Κάθε σου πόθος ἦτανε καὶ δικός μου, κάθε σου παλμός εὐρίσκε στὴν καρδιά μου τὸν ἀντίχτυπό του. Καὶ περνοῦσε ὁ πρῶτος τοῦ γάμου μας καιρὸς κι' ἡ καρδιά μου—καρδιά, ποῦ ξέρει ν' ἀγαπᾷ—ἔμεινε πάντα ἴδια, πιστή, ἀφωσιωμένη, σκόθα σου. Εἶχα πλάσῃ ἓνα μαγεμέν' ὄνειρο κ' ἤθελα πάντα στὸ ἴδιο, χωρὶς ξύπνημα, νὰ κυλήσ' ἡ ζωὴ μας. Ἦθελα πάντα νὰ μ' ἀγαπᾷς, ὅπως μοῦ ὑποσχέθηκες κι' ὅπως πίστευα, πῶς μ' ἀγαποῦσες. Μὰ δὲν ἦταν ἔτσι !

Ἀφοῦ περάσαν ἡ πρῶτες τοῦ γάμου μας ἐβδομάδες μοῦ φάνηκε πῶς ἄρχισες, χωρὶς καὶ σὺ νὰ τὸ νοιώθῃς, νὰ βαρύνῃς τὴν μοναξιά μας. Καὶ ἄρχισαν σιγὰ, σιγὰ τὰ θέατρα, οἱ χοροί, αἱ ἀπογεματιναὶς καὶ σ' ἀκολουθοῦσα παντοῦ, γιὰ νὰ μὴ βλέπω μπροστά μου ὁλοφάνερη στὰ μάτια σου μέσα τὴν μελαγχολία ποῦ σοῦ χάριζεν ἡ μοναξιά μας. Μὰ πόσο μ' ἐπύκρυνε κείνη σου ἡ μεταβολή. Σ' ἔβλεπα νὰ χορεύῃς, νὰ γελάς, νὰ διασκεδάζῃς, κ' ἐγὼ κρυμμένος σὲ μιὰ γωνία μὲ τὸ θάνατο στὴν καρδιά, δὲν εὕρισκ' ἄλλη παρηγοριά, δὲν εἶχ' ἄλλην εὐχαρίστησι, παρὰ τὴν ἀνησυχία τῆς ματιᾶς σου, ὅταν ἐψαχνες στρέφοντας γύρω νὰ μ' ἀντικρύσῃ, νὰ μ' εὔρῃ, νὰ μάθῃ ποῦ ἤμουν κρυμμένος, γιὰ νὰ πῇ στὸ στοματάκι σου νὰ μοῦ χαμογελάσῃ κρυφά ! Μὰ τί μικρὴ ἀμοιβὴ γιὰ τὲς μεγάλες μου λαχτάρεις ! Σὲ ζήλευα ; δὲν εἰξέρω· μὰ καὶ ὅταν ἀκόμα κάπου—κάπου σ' ἄκουα νὰ μιλήῃς μὲ καμμιὰ σου παλὴν φιλενάδα καὶ τοῦ γέλοιου σου οἱ μαργαριταρένιοι ἤχοι φτάνανε στ' αὐτιά μου, καὶ τότες ἀκόμη πονοῦσα, ὦ ναί, πονοῦσα πολύ. Γιατί νὰ γελάς, ἀφοῦ δὲν ἤξερα κ' ἐγὼ τὴν αἰτία, ἀφοῦ κι' ἐγὼ δὲν ἤμουναι σιμά σας, γιὰ νὰ γελάσω καὶ γώ ;

Ἔνα βράδυ—τὸ θυμᾶσαι ;—ἤμαστε στὸ θέατρο. Τί ὁμορφὴ ποῦ ἦσουν ! Ἐπαιζαν Mefistofele κι' ἀφωσιωμένη ὅλη στὴ μουσικὴ ἦσουν συγκινημένη κι' ἀμίλητη. Κάτι θέλω νὰ σοῦ πῶ,

γιὰ νὰ σὲ βγάλω ἀπὸ τὴν ἐκστασί σου, γιατί μοῦκανε κακὸ νὰ τραβᾷ τὴν προσοχήν σου κάτω, ποῦ δὲν ἤμουν ἐγώ, μὰ ἔβαλες τὸ δάχτυλο στὸ στόμα, γιὰ νὰ μοῦ πῆς σῶπα. Κι' ὅταν τέλειωσες, μοῦπες : « Ἔτσι θῆθελα νὰ περνοῦσε πάντα ἡ ζωὴ μου, ὅπως ἀπόψε. » Ναί, μὰ ὅταν κλείστηκα στὴν κάμαρά μου γι' αὐτὸ σου τὸν πόθο, ἐκλαψα σὰ μικρὸ παιδί. Ἀχ ! τ' ὄνειρό μου, τ' ὄνειρό μου ! Μ' ἀγαποῦσες, τὸ ξέρω. μὰ τὴν καρδιά σου τὴν τάραζε κάτω, ποῦ δὲν ἤμουν ἐγώ, μὰ ὁ πόθος σου ἦτανε ἀντερραστής μου, σὲ τραβοῦσε ἀπὸ μένα καὶ σούλεγε νὰ ἐπιθυμήσῃς κάτω, μία ζωὴ, ποῦ ἐγὼ δὲν εἶχα τὸ μέρος μου.

Ἀπὸ τότες ἄρχισα νὰ νοιώθω τὴν ἀγωνία τοῦ ὄνειρου μου· καὶ ὁ φόβος μήπως γλήγορα τὸ νοιώσω νεκρὸ μπροστά μου, μ' ἔκανε νὰ ὑποφέρω, νὰ κλαίω, ν' ἀγωνίζομαι. Ὡς ποῦ μιὰ βραδεῖά τ' ἀποφάσισα. Νὰ φύγω, νὰ φύγω γιὰ πάντα μακριὰ σου, νὰ μὴ σὲ ξαναἰδῶ, νὰ μὴ σ' αἰσθάνωμαι σιμά μου, νὰ μὴν ἀκούω τὰ λόγια σου, γιατί κάθε μέρα ἦτανε γιὰ μὲ καὶ καινούργι' ἀγωνία, καινούργιος πόνος, καινούργιαι λαχτάρεις.

Θυμᾶσαι τὴν ὕστερη βραδεῖά, ποῦ περάσαμε μαζύ ; Καθόμαστε στὸ κομψό σου boudoir, κρατοῦσες στὸ χέρι σου μιὰ dentelle κ' ἔρραφτες, ἐνῶ ἐγὼ σιμά σου εἶχ' ἀνοιχτὸ ἓνα βιβλίο τοῦ Voltaire καὶ προσπαθοῦσα σὲ στίχους νὰ μεταφράσω τὲς στροφές :

Que j'aime mieux vous perdre et loin de votre vue
Mourir désespéré des vus avoir perdue
Que de vous posséder, s'il faut qu'à votre foi
Il en coûte un soupir, qui ne soit pas pour moi.

στίχοι, ποῦ ἦτανε σωστὴ ἀνταπόκρισι τοῦ πόνου τῆς καρδιάς μου.

Ἐάφνου σηκώθηκες, πῆγες μπρὸς στὸν καθρέφτη, φόρεσες τὴν dentelle ποῦ ἔρραφτες στὸ λαιμό σου κι' ἀφοῦ κυττάχτηκες λίγο, γύρισες σὲ μὲ καὶ μοῦ εἶπες : —« Δὲν εἶναι ἀλήθεια, ποῦ μοῦ πᾶσι ὁμορφα ; » Κ' ἐνῶ ἐγὼ κουνοῦσα τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κάτω, γιὰ νὰ σοῦ πῶ ναί, σὺ πρόσθεσες. « Τρέλλα ! φιγοῦρα ποῦ θὰ κάμω ! »

Ἀχ ! νᾶξερεις, ποῦ τὰ λόγια σου ἐκείνα ἦτανε τοῦ ὄνειρου μου ἡ στερνὴ πνοή ! Κ' ἐφυγα τὴν ἄλλη μέρα, γιὰ νὰ μὴ γυρίσω πειά, κ' ἐφυγα γιὰ νὰ μὴ βλέπω μπροστά μου τὸ πτώμα τοῦ ὄνειρου μου, γιὰ νὰ μὴ αἰσθάνωμαι τὴν σαπίαν. Ἄν τὴν θλίψι σου—θλίψι γυναῖκας, ποῦ σὲ καθενὸς τῇ ματιᾷ καὶ τὰ λόγια νοιώθει τὴ φράσι « τὴν ἄφηκε ὁ ἄντρας της », θελήσῃς νὰ σκεφθῇς γιατί σὲ ἀπαρνήθηκα καὶ ξαναδιαβάσῃς τὸ γράμμα μου, ἴσως πῆς—« εἶναι τρελλὸς »—ἀλλὰ καὶ τότε δὲ θὰ μὲ νοιώσῃς, ὅπως ποτέ σου ὡς τώρα δὲ μ' ἐννοίωσες.

(Κέρκυρα)

ΕΙΡΗΝΗ ΖΑΒΙΤΖΙΑΝΟΥ ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ